

Inserati se sprejemajo in velja tristoletna vrsta:

8 kr., če se tiska 1krat,
12 " " " " 2 "
15 " " " " 3 "

Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopisi

se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Naročnino prejema opazništvo (administracija) in ekspedicija na Staem trgu h. št. 16.

SLOVENEČ.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemati velja:

Za celo leto . . . 10 gl. — kr.
za pol leta . . . 5 " — "
za četrt leta . . . 2 " 50 "

V administraciji velja:

Za celo leto . . . 8 gl. 40 "
za pol leta . . . 4 " 20 "
za četrt leta . . . 2 " 10 "

V Ljubljani na dom pošiljan velja 60 kr. več na leto.

Vredništvo je na stolnem trgu hiš. št. 284.

Izhaja potrikrat na teden in sicer v torek, četrtek in saboto.

„Narod“ pa vipavski volilci.

Ko smo unidan razglasili dr. Razlagovo pismo, v katerem naznanja, da se je več mislečih rodoljubov zbralo, da bi prestrojili „Sl. Narod“ in odpravili radikalne elemente, mislili smo, da se bo na ta način zopet poravnal razdor, ki je vzrok našega političnega propada. A dr. Razlag si je prilastoval preveliko veljavo; mislil je, da na njegovo besedo bodo vsi „Narodovci“ potegnili za njim. Pa popustivši dr. Razlaga in njegove spravne namene potegnili so za strastnim Vošnjakom ter izvolili ga za predsednika svojega ravnokar osnovanega političnega društva. Po tem takem ostane „Narod“ kakoršen je bil in bode tudi znanprej rogovilil zoper mirno porazumljenje med Slovenci, kakor je pokazal v št. 191, kjer hujška zoper volitev g. Matevža Lavrenčiča v deželni zbor, katerega je od vse dežele spoštovani dekan Grabrijan priporočil. Vsakemu poštnjaku se mora gnusiti predrznost, s kakoršno neki „Eden v imenu mnogih (?) idrijskih volilcev“ napada dekana in pa Lavrenčiča. Poslušajte, zakaj se je ta „Eden“ nad Lavrenčičem tako stogotil ter hoče vsim drugim vsilovati, da naj ga zavržejo. Pravi namreč: „Ta mož ni po naših mislih, zato mu ne bomo glasov dajali. Nam je za napredek slovenskega naroda, ne pa da bi ga izročili pogubljivemu rimljanstvu. In ta Lavrenčič je bolj rimski, nego Rim sam.“ — Slovenci! zdaj ste slišali, zakaj „Narod“ rogovili zoper Lavrenčiča: „on je strasten klerikalec, da ga ni tacega v obeh okrajih in bolj rimski nego Rim sam“. To se pravi: „Narod“ noče za poslanca katoličana, ki drži s sv. cerkvijo, ampak „Narod“ želi imeti koga, ki bi vlekel z odpadniki in preganjalci sv. cerkve in vere vsih katoliških Slovencev, z eno besedo: „Narod“ je bolj luteransk kakor Luter sam, bolj frajmavarski kakor frajmavarski sami, kar je od novega leta kazal v vsaki številki, in zato se bolj boji katoliškega poslanca, kakor pa črnega vraga samega.

„Upamo“, pravi „Narod“ dalje, „da iz te moke ne bo kruha (to je, da Lavrenčič ne bo voljen). Kajti vipavski in idrijski volilci so pri lanski volitvi za državni zbor dosti jasno pokazali, da so svobodomiselní in v politiki ne marajo za mežnarje in klečeplaze.“ Če je dopisnik res izmed volilnih mož, kakor se podpisuje, bi bil moral vedeti, da ravno idrijski volilci so pri volitvi za državni zbor pokazali, da za svobodomiselnega mladoslovenskega poslanca ne marajo; kajti skoro vsi volilci idrijskega okraja so pri volitvah za državni zbor dali svoje glasove grofu Hohenwartu, ne pa dr. Razlagu. Zato se za trdno nadjamo, da bodo tudi pri bodoči volitvi za deželni zbor glasovali vsi za g. Mateja Lavrenčiča.

„Narodov Eden“ jim priporoča g. Antona Plešnarja v Črnem vrhu. Mi g. Plešnarja premalo poznamo, da bi o njem izrekli kako sodbo, a zakaj se mož, ki ga pripopoeča, skriva za krinko: „Eden v imenu mnogih“? Zakaj se boji svetu naznaniti svoje ime, kakor ga je naznanil priporočaje Lavrenčiča g. Grabrijan? Se mar boji, da bi se volilci vsled tega ne obrnili od njega in njegovega kandidata? Konečno pravi ta „Eden“: „Dajmo se zediniti in pokažimo pri volitvi, da nismo mežnarska čeda, ktera se dá od duhovnov gnati, kamor hočejo, ampak da smo neodvisni, svobodomiselní slovenski možje“. Kolika predrznost in bedarija se tu ob enem razodeva! Volilci naj se ne zmenijo za svet že skušenega rodoljuba, naj pa poslušajo človeka, ki si še s svojim imenom na dan ne upa in naj se dajo nepremišljeno kot Vošnjakova čeda od njega gnati, kakor on hoče! Ne, tako daleč volilci idrijskega in vipavskega okraja še niso prišli; od njih misliti, da naj tje ven dan volijo človeka, katerega jim kdor koli priporoča, bilo bi za nje hudo razžaljenje. Mi tega od njih ne zahtevamo, marveč jim zakličemo: Možje, modro prevdarite, potem pa Vi po svoji vesti volite!

Prošnja ljubljanskih obrtnikov zarad obrtniškega dela na Gradu.

Ta prošnja, katero je podpisalo 149 ljubljanskih obrtnikov, se je sklenila pri posvetovanju društva „Slovenije“ in se poslala ministerstvu prava. Glasi se:

Slavno c. k. pravno ministerstvo!

Udano podpisani obrtniki se drznejo obrniti se do sl. c. k. ministerstva v silo važni zadevi.

Kaznilnica za moške v Ljubljani, ki je vedno s 300–360 jetniki večidel najboljših let napolnjena, po sedanjí vravnavi ni več kaznilnica ali poboljševalnica (pokorilnica), marveč tovarna (fabrika), v ktrri se gojijo različni stroki obrtnije kakor v fabrikah, v največjo škodo ljubljanskih obrtnikov.

Ni treba še obširno dokazovati, da ni mogoča konkurenca z delavci, ki ne plačujejo davka, nimajo rodovine, še celo samega sebe ne rediti, ne plačujejo najemščine za stanovanje in delavniške prostore, kterim ni treba kupovati orodja. Mala obrtnija dandanes že tako težko shaja. Osnovale so se privatne fabrike, vedno se iznajdujejo stroji (mašine), davki in priklade povikšujejo, in vse to v zvezi s svobodo obrtnije ter vvažanjem izdelkov vnanjih dežel, po različnih trgovinskih pogodbah mogočem, je premenilo pregovor: „Rokodelstvo ima zlato dno“ že davno v pravljico.

Nam ljubljanskim obrtnikom je pa razen teh splošnih težav trpeti še nepremagljivo

s c. k. kaznilnico za moške. Čevljarska, krojaška, mizarska, bukvovezna dela se tu izdelujejo skoro prav zastoj. Za bukvovezna dela so nakupljeni bili stroji (mašine), ki so veljali po 2000 gl. Da bi se dobilo delo, se je vse poskusilo, kar je le mogoče. Gospodu ravnatelju kaznilnic samemu se ne zdi nečastno iti v to ali ono privatno hišo in n. pr. prigovarjati lastnikom kakega zavoda, da bi dajal čevlje za deco v kaznilnico delati. Šolske knjige se v tej kaznilnici vežejo. Jetnike celo kot mizarje, ključarje, zidarje, preprogarje (tapecirarje) itd. v mesto pošiljajo in rabijo za delavce po privatnih hišah.

Mi dobro vemo, da je državi dolžnost skrbeti za to, da imajo jetniki primerne opravke, toda to naj bi se godilo na tak način, da se po njih ne godi škoda obrtnikom. ki tako po davkih morajo plačevati drago njihovo vzdrževanje. In to se kaj lahko vravna. Naj se dajo jetnikom zopet tista dela, ki so bila prejšnje čase po kaznilnicah vpeljana, naj predejo in tkejo, naj izdelujejo take reči, ki se rabijo v kaznilnici sami, dalje to, kar potrebujejo vojaki, in naj se dovoli, da smejo fabrikanti jetnike rabiti za svoje delavce, potem obrtnik ne bo trpel po njih nobone škode. Principijelno pa naj bi ne bilo dovoljeno obrtnijo na svojo roko ali račun gojiti in izdelke oddajati privatnim naročnikom.

Dohodki fabriški se bodo na ta način morda skrčili, toda kaznilnice niso fabrike in stroške zanje naj plačujejo vsi državljani v enaki meri, ne pa, kakor je pri tej napravi, večidel obrtniki enega mesta. Ta teža je za vdano podpisane tim občutljivša, ker je Ljubljana vendar-le primerno majhno mesto z 23.000 prebivalci, in ker imajo tudi še konkurenco z deželno posilno delavnico.

Če bi te razmere imele trajati še dalje, nam je poguba gotova in državi preti ne le zguba davkov, ktere zdaj plačujemo, — ker bomo na ta način nezmožni jih plačevati, ampak bo imela tudi skrbeti za toliko obožanih rodovin.

Njihovo Veličanstvo naš presvitli cesar pripoznavajo pomen in težko stanje malega obrtništva in so potrdili to na najvzvišenejši način po ustanovi Njehovega presvitlega imena o priliki 25letnice Njehovega vladarstva.

Mi se toraj za trdno nadjamo, da se bo tudi višim in najvišim uradom Njehovega Veličanstva zdelo dolžnost podpirati obrtniški stan, in prosimo ponižno:

Slavno c. k. ministerstvo prava naj blagovoli milostljivo sprejeti ta najponižnejši razlog in kar mogoče dodeliti pomoči zoper naše gotovo pravične pritožbe.

Politični pregled.

V Ljubljani 24. avg.

Avstrijske dežele.

Z Dunaja. Liberalni listi zatrjujejo, da popotovanje cesarja na Česko nima nikakoršnega političnega pomena. Menda hočejo s tem prikriti strah pred porazumljenjem med cesarjem in češkim narodom dobro vedé, da je potem nadvladi nemško-liberalne stranke za vselej odklenkalo. A če pomislimo, da bo cesar 8. t. m. sprejel duhovščino, plemstvo in zastopništvo praškega mesta, ne moremo si misliti, da bi to popotovanje ne imelo s politiko nič opraviti.

Cesar so pretekle dni s cesarjevičem Rudolfom bivali na Bavarskem in so obiskali kraljevi grad Berg. Kralj se je pri tej priliki kazal silno prijaznega ter je bil sam s svojim parnikom prišel v Starenberg po svoja visoka gosta in ju potem zopet spremil nazaj v Posenhofen.

Cesarjevič Rudolf je 21. t. m. spolnil šestnajsto leto svoje starosti in je po družbinskih določbah cesarjeve rodbine postal polnoleten.

Prihodnjemu državnemu zboru misli vlada predložiti neke spremembe zakonskega prava. Za posilni civilni zakon vlada neki ne govori.

Vipavska volitev za deželni zbor bode 12. septembra; navlašče so jo postavili na soboto, da bi duhovni volilci ne mogli poslužiti se volilne pravice.

Za trdno pričakujemo, da jim bode ta nakana spodletela, in da se bodo vsi duhovni, ki so volilni možje, volitve vdeležili.

Zastran **breške volitve** na Štajarskem so prijatelji federalistične stranke v breškem okraji v Slov. Gospodarju objavili ta-le sklep:

Dva ustavoverca in liberalca, eden od nemške, drug od slovenske strani, namreč gg. Šnideršič in Lenček, se ponujata za poslanca. Ker pa je zdajna nemško-liberalna ustava po naših mislih Avstriji neprimerna, cerkvi neprijazna, posebno pa nam Slovencem nasprotna, in ker tretjega kandidata zdaj staviti ne mislimo, zato se te breške volitve ne udeležimo.

S tem pa ne branimo, ako kdo od naše stranke glede na slovensko narodnjaštvo g. Lenčeka, za tega ponudnika delati ali glasovati blagovoli. —

Na južnem **Tirolskem** je namesto barona Pratoa za državnega poslanca izvoljen liberalni lahon Mendini s 353 glasovi. Vladini kandidat okrajni glavar Rung je dobil le 111 glasov.

Srbski patrijarh Ivačkovič je 19. t. m. prevzel predsedništvo cerkvenega kongresa, kateri je precej potem za nedoločen čas prenehal, da bode zborovala škofovska sinoda, ki bode imenovala nova škofa za Karlovce in Temišvar. Kongres se bode brž ko ne zopet pričel 1. oktobra.

Vnanje države.

Pruski liberalci so hoteli obletnico bitve pri Sedanu slovesno praznovati. Mogunški škof Ketteler je pa pismeno naznanil, da se katoliška cerkev te slovesnosti ne more vdeležiti, ker je ne napravlja celo nemško ljudstvo, ampak le neka stranka, ki hoče po krivici biti zastopnica nemškega ljudstva ter stoji na čelu borbe proti katoliški cerkvi. Ta se ne more vdeležiti slovesnosti, ker so katoličane dolžili sokrivi napada na Bismarka. Škof je pa dovolil, da se sme tisti dan obhajati velika maša, pri kateri naj Boga prosijo, da bi Nemčiji zopet podelil notranjo edinost.

Bavarski kralj se je 21. t. m. kar nemudoma podal v Pariz. Nemški liberalni listi se nad tem silno hudujejo in mu žugajo s pruskim maščevanjem. „N. fr. Presse“ pa pravi, da to popotovanje nikakor ne pomenja nasprotovanja proti Pruski, ker kralj v Parizu stanuje v palači nemškega poslanstva.

S pripoznanjem **španjske** Serranove republike ne gre tako gladko, kakor se je mislilo. Ruska se odločno brani pripoznati jo ter se sklicuje na svojo dosedanjo konservativno politiko. Morda je k temu tudi pripomogla spomenica Don Karlosa, čigar vojna čedalje bolj napreduje. 15. t. m. je Tristany vzel trdnjavo Seo de Urgel v Kataloniji, ktere Francozi l. 1822 niso mogli v last dobiti. Posadka, 3000 mož, mnogo streljiva in več kanon je prišlo Karlismom v roke. 13. avgusta pa je bil Moriones s 16000 vojaki od Dorregaraja, ki jih je imel le 7000, pri Oteizi zopet tepen. Po bitvi, v kateri je zgubil 1500 ljudi, je bežal proti Laragi, Karlismi pa so imeli le 28 mrtvih in 119 ranjenih. Pri tej priliki so prvič poskusili nove ameriške kanone. Po teh dogodkih je pač umevno, zakaj Ruska Serranove republike noče pripoznati.

Amerika. Republikanci v Pensilvaniji se branijo Granta zopet voliti za predsednika zedinjenih držav, ter so za kandidata postavili pensilvanjskega gouvernerja Hart-
ranfta.

Izvirni dopisi.

Iz Borovnice 22. avgusta. (Stanje naše županije.) Neki človek s svojo trojico iz borovniške okolice v „Slovincu“ št. 97 toži zaradi slabega stanja naše županije in graja sedanjega župana zaradi slabih cest, mostov in več družih neresničnih bedarij, ter hvali nekdanjega občinskega svetovalca Drašlerja, da je veliko žrtoval za blagor občine in celó svoje življenje. O ti ubogo revše, le pridi pogledat občinske račune od leta 1870 in 1871, potlej boš pa videl, koliko je žrtoval za našo občino, kateri je nakresal toliko dolga, da ga je sedanji župan komaj nekoliko poravnal. Če je res toliko koristil občini, zakaj so mu pa kar v naglici slovo dali? Dalje tožite, kako slaba so pota, kar pa ni res; še pod nobenim županom niso bila v takem redu, kakor so ravno zdaj, in če gospoda pritožnika toliko trese, kadar se po nji pelje, si pa naj najme štiri težake, ki naj ga na rjuhi nosijo, potem ga gotovo ne bo nič treslo; če je pa bolan, naj ostane doma.

Na zadnje nas pa še opominjate, da naj novo volitev napravimo, pa ne veste, da je volitev zdavnej že razpisana, ne da bi nas bili vi k temu opominjali; tudi nam svetujete, da naj si izvolimo moža, kateri bode geslo: „Vse za vero, domovino in cesarja“. Gotovo si bomo take može izvolili, vi pa se hočete s tem le ponorčevati, ker nam je vsim znano, da vi tega gesla nimate. Konečno se pa vam vendar priporočimo, da nam poveste, ktere može naj volimo ali morda kakega velikega modrijana na križpotu, ali kakega družega zaderikastega mlečnika na cesti proti Vrhniki, ali kakega borovniškega učenjaka ali pa izmed vaše družbe moža, kateri bo skrbel za naš blagor in naše blagostanje. Toraj možje in borovniški volilci, ne dajte se premotiti po tistih, ki na cesti čakajo in vas nagovarjajo, ampak volimo si še zanaprej ravno sedanjega župana ki v resnici spolnuje svoje dolžnosti.

Več borovniških srenjčanov.

S Pivke, 18. avg. (Judje tudi pri nas. — Letina.) Tudi po naših krajih je začel judovski lesjak svoje jame kopati, da bo tukajšnje kokoši svojim mladim polovil. In kako neki? Nekateri tukajšnji oštirji so z židi v tako trdo kupčijsko zvezo stopili, da jim je židovska kapljica najslajši; vsak pameten človek se temu početju čudi; se vé, da le tajno. A, naj si vsi tisti oštirji zapomnijo in pazijo, če ne bo tudi po Notranjskem začela le židom pšenica zoreti. Zakaj, kdor pozna omenjene oderuhe, bo lahko verjel, da enkrat mu bo dal „trtnika, potem pa lesenjaka“; in tak oštir ljudi okrade za denar in za — zdravje, za kar bo enkrat oster odgovor dajal. Se vé, da do bri jud da rad tudi brez beliča tekočinske pomije; a nikar tega ne mislite, da to dela iz usmiljenja, ker dobrota jim ne nagrabi milijonov nakupe. Če ne bo drugače, treba bo take oštirske žitnike objaviti, da se bo občinstvo vedelo ogibati jih in svoje novce v boljši kraj spravljati, kot lesenjaku drago plačevati in židom mošnje polniti. Oštirji, ne puščajte lesjakov k svojim kokošim, ki jih sami radi jéste; jud med kristjani in pa rja na železu. Prav bi bilo, da, ko bi tudi vlada korobač sple tla za take sleparske brezvestneže, ki nezdravo pijačo prodajajo; če je nezrelo sadje prepovedano, bi temuč bilo potrebno pijače preiskovati, ker se morajo večidel dražje plačevati.

Letina pri nas še nekako dobro kaže, le dežja je preveč; tudi naj bi ljudje za dober gnoj skrbeli, kar bi jim k veliko boljšim pridelkom pripomoglo.

Iz vipavske doline, 22. avgusta. (O šolstvu.) Pirker strahuje naše učitelje, ki občinam izvan svojih učnih ur kako črko spišejo, ter jim veli ta posel pod zgubo svoje učiteljske službe popustiti. Mahoma nam pa silovitega, z bilježništvom se obširno ukvarja jočega nemškutarja Demšer-ja za okrajnega šolskega nadzornika vrine. Pirkarjev čin nam njegov in Demšerjev enaki nemškutarski rod v veči svitlobi pokaže.

Glasovi, da je servilist Demšer čestokrat v učiteljskih zborih v učiteljske zastope le zaradi svojega dolgoletnega učiteljevanja, a ne zaradi učiteljske spretnosti poklican bil, naj nas v bodočnosti iz vsake zaslepljenosti izmodrijo, in če se držimo zrelosti, spretnosti in dobre volje učiteljeve v tacihi slučajih, bomo šoli in sebi koristili.

Demšer je šolo zanemarjajoč pedagog, pritožnice brezštevne pri c. k. okrajnem šolskem svetu to spričujejo in Demšerju, ki se opravičiti ne more, obširne „Verweise“ nalagajo. Da se Demšer obširno s sodnijskim poslovanjem, recte bilježništvom, ukvarja in svoje učiteljsko poslovanje tudi obširno zanemarija, to je javna skrivnost. Kaj res nimamo sposobnejših učiteljev za poslovanje okrajnega nadzorništva, vi gospodje: Rant, Mrcina, Prnè, Arko, Pin, in dr.?!

Čujemo tudi, da je naš okrajni nadzornik v denarnih in računskih zadevah v velikih zadregah, kar hočemo prav natančno poizvedeti in „Slovincu“ objaviti.

Za okrajnega šolskega svénika namesto „avanziranega“ Demšerja je g. učitelj Rant najspodobnejši, a ne Pirker — Demšerjeva kukavica z imenom Zarnik.

Iz Kranjske gore, 19. avg. — (Rojstni dan našega presvitlega cesarja) se je obhajal včeraj pri nas kaj slovesno. Ob osmih zjutraj je bila slovesna maša, pri kateri so se med vbranim petjem veselo glasile sicer „žalujoče in molčeče“ orgle in se je razlegal pok možnarjev z gore v goro. Pri

skupnem obedu pri g. Hribarju se je vrstila za prvo napitnico presvetlemu cesarju izrečeno, zdravica za zdravico. Spoznati moram, da me srčno veseli soglasje, katero vlada med tukajšnje duhovsko in deželsko gosposko; praviti mi skoraj ni treba, odkod ta edinost. Naši gg. vradniki niso namreč kaki novošegni verski indiferentisti, ne, gnjusi se jim novo poganstvo! To so vam (z majhnim izjemkom) možje — verni in zato značajni možje, kateri še niso napravili „tabula rasa“ s cerkvenimi zapovedim. Slava jim! — Ptujcev dohaja vedno nekaj v naše planinske kraje. Vsakemu dopada tukajšnja okolica: so pa tudi v resnici občudovanja vredni sivi velikani, ki stražijo med Kranjsko in Goriško. Enako se obče hvali naše ljudstvo zbog njegove prijaznosti in zbog njegovega spoštovanja do ptujcev; najbolj pa priporočuje Kranjsko goro zrak, katerega tukaj dihamo, in zdrava voda, katere ne zamenjamo z najboljim dolencem. Tudi gotovo ne bode pogrešal, kdor nas obišče, všečnega stanovanja, dobre postrežbe in vesele družine. Dobro došel! —

Domače novice.

Ljubljana, 25. avgusta.

(Shod ljubljanskih volilcev) v čitalnici preteklo soboto ni bil posebno živahen. Nazočni so se posvetovali zaradi volitve, kandidata pa si še niso postavili. To se bo zgodilo še le v prihodnjem shodu.

(Deželni šolski svet) je v svoji zadnji seji sklenil pri ministerstvu podpirati prošnjo idrijskega mesta za osnovo realne gimnazije z več razredi v Idriji. Prav tako! Nam se zdi taka gimnazija v Idriji za Notranjsko, ki še do zdaj nima nobenega takega zavoda, bolj potrebna, kakor n. pr. v Kočevji, ki bi malo število svojih uka željnih mladenčev lahko pošiljalo v Novomesto.

(Znamenita „Narodovska“ novica.) „Narod“ pripoveduje, da je neka štajarska krava v 6 čevljev globok vodnjak padla, v katerem je bilo 4 čevlje visoko vode, pa se ni ubila, — kar se „Narodu“ prav „čudno zdi“, in pravi, ko bi se bila krava ubila, bil bi po klerikalcih temu kriv „liberalizem“, ker ta kmet je liberalen. — Res, čuda golemoga! Nemara je pa tudi ta štajarska krava liberalna, nad katero se je tak liberalen čudež zgodil, da se ni ubila, ko je v 4 čevlje globoko vodo padla!

Malo vrstic poprej nam je povedal čisto novo novico, da pregovor „kakoršno življenje, taka smrt“, je „duhovski“. — Ako pa spriča „Narod“, da so duhovni iznašli ta pregovor, je vreden, da bi mu liberalni štajarski kmet daroval tisto liberalno štajarsko kravo. . . . Nadjati se je, da „Narodovski“ ženij prinaša še nadalje enacih kravjih novic.

(„Romeo Cesare de Walter“), čegar roman „Ljudstvo“ bi bil imel na stroške gosp. Kollmanna v Ljubljani v nemškem in slovenskem jeziku izhajati, in je bil širokoustno naznanjen, pa je kmalo nehal izhajati, se je te dni moral zagovarjati pred porotniki zaradi goljufije, katere ga je bil g. K. obdolžil. Pravo njegovo ime je Pecher, v preiskalnem zaporu pa je bil že poldrugo leto. Porotniki so ga nekrivega spoznali in g. K., ki je hotel po romanu obogateti za 100.000 gold., ima svoje stroške in denar, kar ga je Pecherju dal, po civilni sodnijski poti iskati od njega.

(G. Janez Pajk) je iz Ljubljane prestavljen za okrajnega glavarja v Litijo. Dosedaj je bil pri cenilni zemljiški komisiji in se je tam krepko potegoval za naše kmečko ljudstvo. Pa ravno to je menda vzrok njegove vradne prestave. Za g.

Pajka je to lepo znamenje in naše ljudstvo bode hvaležen spomin ohranilo možu, ki je neprestrašeno delal za njegov blagor.

(Popravek.) Pri poročilu o zadnjem shodu polit. društva „Slovenije“ se je v enem zadnjih listov „Slovenca“ vrnila napaka. Kakor se samo po sebi razume, vžitninskega davka na Ljubljano ne pride 9 milijonov, ampak le 9 gld. na osebo.

Izpred sodnije.

Pretekli ponedeljek se je, kakor smo na kratko že omenili, v Ljubljani pričela sodnijska obravnava pred porotniki zoper Antona Petovarja zavoljo hudodelstva goljufije. Djanje je v kratkem to-le:

Anton Petovar, 26 let star, sin kajzarjev v Dobu, neoženjen, branja in pisanja zmožen, je hotel na stroške drugih ljudi brez dela prav prijetno živeti. Hlapčevska služba mu ni dišala, toraj se je bil lotil mežnarstva; ko je bil pa iz zadnje službe v Velésovem po gosp. župniku zapoden, je jel leta 1872 slepariti ljudi posebno po ribniškem in veliko-lašiškem okraji. Delal se je jako pobožnega in pravil, da je bil v Rimu pri papežu, kateri so mu dovolili zidati samostan in v ta namen nabirati denar. Da bi ga pa laže in več dobival, je rekel, da bodo tisti, ki bi za samostan, kateri se bode „Marijina hiša“ imenoval, večje zneske darovali, potem sprejeti va-nj in preskrbljeni za vse živje dni. Življenje v tem samostanu je popisoval pobožnim dušam prav zapeljivo, rekel je, da se bo delalo in molilo, v petek pa se brale maše za pobožne darovalce.

Na ta način je premotil mnogo ljudi, posebno pobožnih starih žensk, ki so mu pomagale pri nabiranju denarja, tako da je, kolikor se vé, ogoljufal jih za 2581 gl. Gotovo, da je znesek še večji, pa jih je mnogo poškodovanih, ki se še oglasili niso. Stem denarjem je začel v Gorjušah blizu Doba res zidati hišo, a ne za gori omenjeni namen, marveč čisto za-se. Ta hiša ga je stala, kakor pravi, čez 2000 gl., ves drug denar pa je potrosil z dobrim življenjem.

Da bi pa to njegovo početje ne prišlo na dan, se je skrbno ogibal slepariti v svojem rojstnem kraju in v Dobu, pa tudi lahkovernim ljudem, katere je vjel v svoje mreže, strogo veléval, da naj nabirajo na tihem in rekó vsakemu, ki kaj dá, da molčí; še celó duhovnom ni treba praviti, ker ti ga sovražijo in zavidajo. Res so duhovni povsod, kjer se je krog ljudi klatil, svarili pred njim, a ljudje jim niso verjeli, češ, da je to nevošljivost, ker je „Tonček“ tako „svet“. Imel je za brambo svojo celo četo vdanih mu starih bab, ki so potem še duhovne opravljale in netile sovraštvo do njih.

Ali vsaka reč pride na dan, tako tudi Petovarjeve sleparije. Janez Lovšin, po Petovarju na ta način ogoljufan za 565 gld., in še za 20 gld. okraden, gre vsled nasveta ribniškega kaplana, kateremu je to potožil, k sodnji in zatoži Petovarja; sodnija ga je prijela, zaprla in preiskava se je pričela, ki je spravila mnogo goljufij na dan, vsih pa gotovo ne, kajti nekatere ženske so tako preslepljene in njemu vdane ter verujejo va-nj, da so še zdaj prepričane, da je Petovar mučenik, da ga preganja duhovščina in posvetna sodnija. V tem smislu je govoril večji del poškodovanih prič; zlasti gori omenjene stare babe, katere je pa „Tonček“ tudi gajžljjal, pravijo, da nočejo nič nazaj in bi mu še dale, če bi še kdaj nabiral. Nekatere je ogoljufal za velike zneske, za 565, 373, 350, 320, 190 gold. itd., in sicer do ma-

lega samo ženske. Zvit je bil in vedel slepiti ženstvo z različnimi pripomočki; tako n. pr. je neko žensko belo oblekel, ji dal venec na glavo in jo pokazal lahkovernim ženskam kot — Mater Božjo!

Se vé, da je pri konečni obravnavi tajil, da bi bil imel pri tem slab namen; pa porotniki mu niso verjeli, marveč izrekli, da je „Tonček“ kriv hudodelstva goljufije; zato mu je pa tudi sodnija dala dve leti časa, da premišljuje svoje grehe v samostanu, katerega sicer ni on zidal, ki pa je vendar pripravljen za pokorjenje grešnikov, kakoršen je on, namreč na — Gradu, kjer pa ni takega veselja, kakoršnega je on obetal po njem osleparjenim, vendar pa tudi ne tako slabo, kakor si kdo misli. Petovarjev „samostan“ v Gorjušah pa je prišel med tem v druge roke, ker ga je Janez Lovšin dal po sodnji prodati, da je dobil svoj denar nazaj. Vsi drugi ne dobé nič.

Ta dogodba naj bi bila vsim lahkovernim ljudem nauk, da se je treba varovati sleparjev iz zaupati duhovščini, katere jim vedno le dobro želí in svetuje.

Razne reči.

— Na Vrhnikih je 23. t. m. pogorelo 26 hiš. s 34 poslopji. Ogenj se je vnel po neki ženi, ki je kosilo kuhala; ušel ji je skoz dimnik na streho. Škoda znaša čez 40.000 gl. Banka „Slovenija“ ni po tem požaru nič zadeta. Ljubljanski gasilničarji so bili šli gasit, pa so še le prišli, ko se je bil ogenj že razširil; vendar so se vrlo obnašali. Zgorelo je več prešičev in, pravijo, tudi neki otrok.

— Umrli je 21. t. m. g. Anton Pokorn, fajmošter v Slavini. Hotel se je neki doma v topli vodi kopati, pa ga je mrtvoud zadel R. I. P.

— Bogoslovske šole, v Gorici so se sklenile 21. se slov. sv. mašo in zahvalno pesmijo.

— Duhovne vaje za duhovne bodo v Gorici neki 15. sept. — v latinskem jeziku, toraj za Slovence in Lahe skupaj.

— Zahvalnicog. poslancu Hermanu poslalo je gospod. društvo pri sv. Lovrencu zavoljo njegovih velikih zaslug. Tako je prav!

— V Zrečah, uro hoda nad Konjicami, bo letos živinsk sejm 31. avgusta. Prostor je lep in živine se mnogo in lepe stavlja na prodaj.

— Tri štipendije, vsaka po 150 gold. so razpisane do konca februarja 1875 na vino-rejski šoli v Mariboru.

— Celjska okolica ima zdaj naroden srenjsk zastop. G. Karl Šah je župan. Gg. Franc Lipovšek, And. Žnidar in An. Malej so svetovalci.

— Tolovajsk napad. Blizu Maribora na stezi proti sv. Petru sta 2 nepoznana tolovaja 17. avg. pri belem dnevu napadla 20letnega mladenča iz sv. Lenarta. Oropan je denarjev, ter na rokah, na glavi in na hrbtu tako hudo ranjen, da je obležal. Tudi s sv. zakramenti je moral spreviden biti. „Sl. Gosp.“

— Tat je 12. t. m. v Parizu prišel v neko hišo ter tam stikoval po denarjih. Ker pa ničesar ni našel, smuknil je v neko sobico, kjer je viselo več lepih oblek. Tukaj si svojo slabo obleko lahko zamenjaš, si misli zvita buča, in se do golega sleče, da bi oblekel tudi novo srajco. A komaj se je to zgodilo, zasliši zunaj neko hojo ter smukne pod posteljo, kjer toliko časa počaka, da človek, ki ga ni zapažil, odide. A ko prileze izpod postelje, ves preplašen vidi, da v sobi nobenega, tudi njegovega umazanega oblačila, več ni. Zavije se tedaj v rjuho in hoče oditi, pa med potjo na-

leti na hišnega gospodarja, ki je ravno prišel s policaji, ter so ga v rjuho zavitega odpeljali na policijo.

— Vas na drevesih popisuje kapitan C. H. Simpson, ki jo je videl na otoku Isabeli v velikem oceanu. Vas stoji na skalnatem vrhu 800 čevljev visokem. Med skalovjem stoji mnogo dreves, velikanskih, na katerih so si napravili divjaki stanovišča.

Drevesa so po 50—150 čevljev visoka, ravna in brez vej. Hišica, v kateri je bil kapitan Simpson, je bila 80 čevljev visoka. V take hišice ni moč drugače priti, nego po malih lestvicah, ki so umetno in trdno spletene iz različnih rastlin.

V vsaki hišici stanuje 10 do 12 ljudi. Od sovražnikov napadeni se branijo s kamenjem, katerega imajo vedno pripravljenega, kajti v lučanju so izurjeni. Ker imajo pod drevesi tudi še hišice, se v une na drevesih preselijo samo po noči, ali kedar so napadeni.

— Bismark toži vrednika bavarskega lista „Vaterland“ g. Siegla, ker je list prvi sprožil misel, da napad v Kissingenu na Bismarka je bila samo nastrojena komedija. Ako Bismark ne vzame tožbe nazaj, bode to zanimiva porota, ker si je g. Siegl gotovo poskrbel dotično pojasnjenje k napadu.

— Gospa v plamenu. V Pešti je soboto 14. t. m. šla po Hatvanski ulici, kakor „Slov. Noviny“ pišejo, elegantna gospa z velikansko vlečko. Naenkrat se ji vlečka vname, boje od zavržene smodke, ter začne cela obleka goreti. Neznani gospod je le s težo pogasil plamen, ki bi bil za gospo in njeno vlečko skoro poguben.

— Poslednji grenadir polka Napoleona I., kapitan Laurent, ki je bil l. 1814. podčastnik, je umrl te dni v Parizu v 86 l. svoje starosti.

— Loterija. L. 1871. je znašalo število igralcev v loteriji, 8,695.350, in število dobitkov 1,208.632. V minulemu letu je bilo v loterijo stavljenih 15,213.130 gld., dobitki pa so znašali 8,393.106 gld. Tedaj je ostalo loteriji 6,820.024 goldinarjev čistega dobička.

— Mednarodni trg poljskih pridelkov je 12. t. m. na Dunaji obiskalo nad 3000 oseb. Leinenkauf je poročal o letošnjem pridelku. Pravil je, da Avstrija je letos obrodila 5 milijonov centov več, kakor navadno, in lahko izvozi 12 milijonov centov žita. Turšica bode dobra, oves pa srednji, ter se ne bode izvaževal. Na papirji se lepo računi in letina dela!

— Sv. birmo bodo delili mil. knez in škof ljubljanski: v postojnski dekaniji meseca septembra: 1. sept. v Postojni, 2. v Senožečah, 3. v Vremah, 4. v Hrenovicah, 5. v Slavini; — v trnovski dekaniji: 6. sept. v Knežaku, 7. v Trnovem, 8. v Košani; — v cerkniški dekaniji: 9. sept. v Cerknici, 10. v Starem trgu, 11. na Blokah, 12. v Planini.

Klic!

Huda nevihta s točo vred je razsajala 12. dan avgusta t. l. v davknem okraji Novega mesta. Prišla je ta nevihta iz Dobrnič, se je zasukala proti Št. Petru in od ondod čez Gornjance ter je v 28 davknih občinah okrajnega glavarstva novomeškega pokončala poljske in vinograde pridelke sem ter tje popolnoma, sem ter tje deloma. Škoda vzrokovana po tej nevihti znese po približevalni cenitvi več kot pol milijona goldinarjev. Temu se mora pa še prišteti škoda vzrokovana po sadnem drevju in vinski trti, kakor tudi pri polnih po viharju podrlih kozelcih in odkritih strehah na poslopji.

Izdajatelj in za vredništvo odgovoren: F. Pevec.

Po hudem naliwu je postala kar naenkrat taka povodenj, da so se hiše, hlevi, gumna in druga poslopja napolnila s točo in vodo; celo živina se je mogla iz nekterih hlevov le z veliko težavo oteti. Sadno drevje se je s koreninami izrovalo, voda je zagraje iztrgala in odnesla ter nanese na mnoge travnike blata in je z mnogih njiv vzela vso prst.

Nesreča je toliko večja, ker je bila 19. julija lanskega leta vse te občine zadela ravno taka strašna toča.

V pomoč tem revežem se bodo nabirali milodari v celi kronovini, ter se to razglašajo s tem pristavkom, da se bodo milodari prejeli in naklanjali, kamor so namenjeni, v glavnem mestu Ljubljani od c. kr. deželnega predsedništva, od mestnega magistrata in od uredništva časnikov*, na deželni pa od c. kr. okrajnih glavarstev in županstev.

C. kr. deželna vlada za Kranjsko.

V Ljubljani 18. avgusta 1874.

C. kr. dvorni svetnik:

Widmann l. r.

*) Vredništvo „Slovenca“ je pripravljeno sprejemati mile darove in jih izročevati dotičnim oblastnikom, da jih razdeli. Vred.

Duhovske spremembe.

V ljubljanski škofiji: Fara Spodnja Idrija je podeljena č. g. Horvatu Mih., fajmoštru na Ledinah. — Ledinje so razpisane 20. avgusta.

V lavantinski škofiji: Prečast. g. Jože Rozman, čast. korar, nadžupnik in dekan konjiški, je po nesrečnem padcu 12. t. m. nanaglooma umrl. R. I. P. — Č. g. Janez Kunej, župnik Čadramski, je postavljen za oskrbnika konjiške dekanije, in č. g. Jernej Voh za provizorja v Konjicah. — Konjiška nadžupnija je do 28. septembra t. l. razpisana.

V goriški škofiji: Č. g. Joakim Jereb, vikar v Orehku, gre za provizorja v Jagršču; č. g. Kodelja Jožef, četrtletnik, za kaplana v Topoglian — č. g. Andrej Kravanja, četrtol. pa v Biljano.

Eksekutivne dražbe.

27. avg. 3. Pet. Šercer-jevo iz Sargarjev (1072 gl.) v Kočevju. 3. Neže Kramer-jevo iz Koprivnika (910 gl.) v Kočevju. 1. Andr. Lužar-jevo iz Lužarjev (1482 gl.) v Vel. Laščah. 3. Mat. Kramarič-jevo iz Bojanje vasi (1713 gl.) v Metliki.

1. Lenke Janežič-eve (1950 gl.) v Ložu. 3. Mat. Sterle-tovo iz Poljan (42 gl.) v Ložu.

28. avg. 3. Andr. Stampfel-jevo iz Banje Loke (450 gl.), — 3. Jak. Papež-jevo iz Vasi (325 gl.), obe v Kočevju. — 3. Fr. Tekavčič-jevo iz Brezovega dola (727 gl.), v Žuženbergu. — 3. Mat. Pevec-jevo iz Močvirja (1655 gl.), v Krškem — 2. Marije Friškove-eve iz Slivne (451 gl.), v Litiji. — 2. Iv. Zamida-vo (200 gl.), v Novem mestu. — 3. And. Novak-ovo iz Knežaka (1800 gl.), v Bistrici. — 3. Gašper Železnik-ovo iz Gorenje Košane (690 gl.), v Postojni. — 3. Jož. Šprohar-jevo iz Zarečja (2040 gl.), v Planini. — 3. Luk. Bole-tovo iz Koč (3221 gl.) v Postojni. — 2. Peter Udovič-jevo iz Rožan (139.50 kr.), — 1. Marija Milavec-eve iz Cirknice (710 gl. 10 kr.) obe v Planini. — 1. Gregor Želč-tovo iz Trnovega (1400 gl.), — 1. Jan. Fidenovo iz Kala (471 gl.) obe v Postojni. — 1. Gašper Lodor-jevo iz Žerovnice (1379 gl. 50 kr.) v Planini. — 1. Jož. Srebot-jevo iz Neverk (1300 gl.), — 1. Jož. Smerč-tovo iz Kala (1735 gl.), obe v Postojni. — 1. Katar. Dovjak iz Kalca (5070 gl.), v Planini. — 1. Mart. Lipove-jevo iz Bahjega polja (820 gl.) v Ložu.

Telegrafske denarne cene

24. avgusta.

Papirna renta 71.50. — Srebrna renta 74.70. — 1860letno državno posojilo 108.—. — Bankne akcije 974 — Kreditne akcije 236.50. — London 109.65. — Srebro 103.65. — Ces. kr. cekini —.—. — Napoleon 8.79.

Denarstvene cene.

22. avgusta.

Državni fond.	Denar.	Blago.
5% avstrijska papirna renta	71.35	71.45
5% renta v srebru	74.70	74.80
Srečke (lozi) 1854. l.	98.70	99 —
„ „ 1860 l. celi.	108 —	108.25
„ „ 1860 l. petinke	110.50	111.—
Premijski listi 1864. l.	135 —	135.50
Zemljiščne odveznice.		
Štajarske po 5%	93.50	94.—
Kranjske, koroške in primorske po 5%	86.50	—
Ogerske po 5%	77.50	78.—
Hrvaške in slavonske po 5%	80.—	—
Sedmogradske po 5%	75 —	75.50
Delnice (akcije).		
Nacionalne banke	975	976
Unionske banke	124.50	124.75
Kreditne akcije	237.25	237.50
Nižoavstr. eskomptne družbe	900.—	910 —
Anglo-avstr. banke	149.50	149.75
Srečke (lozi).		
Kreditne po 100 gld. a. v.	160.—	160.50
Tržaške „ 100 „ k. d.	106.—	106.50
„ 50 „ „ „	52.—	5.—
Budenske „ 40 gld. a. v.	25.—	25.50
Salmove „ 40 „ „ „	30.50	31.50
Palfi-jeve „ 40 „ „ „	25.50	26.50
Clary-jeve „ 40 „ „ „	23.—	24.—
St. Genois „ 40 „ „ „	24.—	25.—
Windischgrätz-ove „ 20 „ „ „	19.—	19.50
Waldstein-ove „ 40 „ „ „	20.75	21.25
Srebro in zlato.		
Ces. cekini	5.25	5.26 1/2
Napoleonsd'or	8.79	8.79 1/2
Srebro	103.55	103.70

Razglas.

Ker c. kr. priv. vzajemna zavarovalnica v Gradci sedaj tudi premakljive stvari vsake vrste proti ognju zavaruje, si šteje podpisano vodstvo v čast zdaj ob času žetve p. n. grantne posestnike na **zavarovanje poljskih in senožeških pridelkov proti ognju** posebno opomniti.

Zavarovalne ponudbe sprejemajo se v pisarnici vodstva v Gradci, Sackstrasse št. 29, pri glavnih zastopništvih v Celovcu in Ljubljani, kakor tukaj pri okrajnih zastopništvih, koder se tudi opravilna razjasnila z največjo radovoljnostjo podelijo.

Vodstvo vzajemne zavarovalnice v Gradci.

(41—3)

Natisnili Blaznikovi dediči v Ljubljani.